

การวิเคราะห์ต้นทุนโลจิสติกส์ของโซ่อุปทานข้าวโพดฝักอ่อนในเขตจังหวัดนครปฐม

รุจิรา เอี่ยมสร้าง*

บทคัดย่อ

การวิเคราะห์ต้นทุนโลจิสติกส์ของโซ่อุปทานข้าวโพดฝักอ่อนในเขตจังหวัดนครปฐม โดยการใช้แบบสอบถามและสัมภาษณ์เชิงลึกในการรวบรวมข้อมูลของเกษตรกรและผู้รวบรวมข้าวโพดฝักอ่อนในเขตจังหวัดนครปฐมพบว่า โซ่อุปทานของข้าวโพดฝักอ่อนในเขตจังหวัดนครปฐม มีหน่วยงานเกี่ยวข้องอยู่ 3 ส่วน ได้แก่ เกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดฝักอ่อน ผู้รวบรวมข้าวโพดฝักอ่อน และโรงคัดบรรจุ โดยในส่วนเกษตรกรมีกิจกรรมหลักๆ คือ การจัดหาวัสดุปลูก การเตรียมแปลงปลูก การปลูกและการดูแลรักษาแปลงปลูก การเก็บเกี่ยวและเทคโนโลยีหลังการเก็บเกี่ยว ในส่วนผู้รวบรวมมีกิจกรรมหลักๆ คือ รวบรวมผลผลิตและขนส่งไปยังโรงคัดบรรจุ และในส่วนโรงคัดบรรจุมีกิจกรรมหลักๆ คือ แปรรูปผลผลิตเพื่อจำหน่าย นอกจากนี้ พบว่า เกษตรกรพื้นที่เพาะปลูกขนาดใหญ่เป็นลูกไร่บริษัท มีผลผลิตต่อไร่สูงที่สุด เท่ากับ 1960 กิโลกรัมต่อไร่ และเกษตรกรพื้นที่เพาะปลูกขนาดเล็กแต่ไม่เป็นลูกไร่บริษัทมีผลผลิตต่อไร่ต่ำที่สุด เท่ากับ 1600 กิโลกรัมต่อไร่

สำหรับต้นทุนการผลิต และต้นทุนโลจิสติกส์ พบว่า เกษตรกรพื้นที่เพาะปลูกขนาดใหญ่เป็นลูกไร่บริษัทมีต้นทุนการผลิตข้าวโพดฝักอ่อนต่ำที่สุด เท่ากับ 2.11 บาทต่อกิโลกรัม มีผลกำไร เท่ากับ 1.68 บาทต่อกิโลกรัม ส่วนต้นทุนโลจิสติกส์เท่ากับ 0.68 บาทต่อกิโลกรัม ในขณะที่เกษตรกรที่มีพื้นที่เพาะปลูกขนาดเล็กไม่เป็นลูกไร่บริษัท มีต้นทุนการผลิตข้าวโพดฝักอ่อนสูงที่สุด เท่ากับ 2.83 บาทต่อกิโลกรัม มีผลกำไร เท่ากับ 1.06 บาทต่อกิโลกรัม ส่วนต้นทุนโลจิสติกส์ เท่ากับ 0.65 บาทต่อกิโลกรัม แสดงให้เห็นว่า เกษตรกรเป็นลูกไร่บริษัท (Contracts Farming) มีต้นทุนการผลิตข้าวโพดฝักอ่อนต่ำกว่าเกษตรกรไม่เป็นลูกไร่บริษัท (Non-Contracts Farming) ส่งผลให้กำไรสูงกว่าเกษตรกรไม่เป็นลูกไร่บริษัท (Non-Contracts Farming) ในส่วนผู้รวบรวมนั้น พบว่า ผู้รวบรวมบริษัทมีต้นทุนโลจิสติกส์ เท่ากับ 0.20 บาทต่อกิโลกรัม ต่ำกว่าต้นทุนโลจิสติกส์ผู้รวบรวมอิสระ เท่ากับ 0.42 บาทต่อกิโลกรัม ทั้งนี้เกษตรกรเป็นลูกไร่บริษัท (Contracts Farming) สามารถผลิตข้าวโพดฝักอ่อนได้ปริมาณที่สูงกว่า เกษตรกรไม่เป็นลูกไร่บริษัท (Non-Contracts Farming) เนื่องจากบริษัทจะควบคุมดูแลการผลิตให้เป็นไปตามแผนการปลูก และการจัดการแปลงปลูกได้เหมาะสม รวมทั้งสามารถควบคุมต้นทุนในการผลิตและต้นทุนโลจิสติกส์ ส่งผลให้เกษตรกรเป็นลูกไร่บริษัท (Contracts Farming) มีผลกำไร สูงกว่าเกษตรกรไม่เป็นลูกไร่บริษัท (Non-Contracts Farming)

* วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (เทคโนโลยีหลังการเก็บเกี่ยว) คณะทรัพยากรชีวภาพและเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี. 117 หน้า.

Logistics Cost Analysis for Fresh baby Corn in Nakhon Pathom

Rujira Aiamsaang*

Abstract

The logistic cost analysis of supply chain of baby corn grown in Nakhon Pathom province were studied by using questionnaire and intensive interview the growers and collectors. The results showed that there are three components in the supply chain of baby corn in Nakhon Pathom province includes grower, collector and packinghouse. The main responsibilities of farmers were to provide growing materials, land preparation, planting and cultural practice, harvesting and postharvesting. For collector, the main activities were collecting baby corn and transport to packinghouse, For packinghouse, the main activities were preparing baby corn for fresh and processing products. Besides, it was found that the grower with large area and being a contract farm had the highest yield at 1,960 kilogram/rai. However, grower with a small area but not being a contact farm had the lowest yield at 1,600 kilogram/rai.

For the cost of production and logistics, it was found that grower with large area and being a contract farm had the lowest cost of production at 2.11 Baht/kg and profit at 1.68 Baht/kg as well as logistic cost at 0.68 Baht/kg. While the grower with small area and not being contract farm had the highest cost of production at 2.83 Baht/kg, and profit at 1.06 Baht/kg as well as logistic cost at 0.65 Baht/kg. These results showed that grower and being contact farm had cost of production lower than grower and not being contract farm. Therefore, the grower and being contract farm had a highest profit than grower and not being contract farm. For collector, it was found that the collector of company had logistic cost (0.20 Baht/kg) lower than those of independent collector (0.42 Baht/kg). Contract farming growers got higher yield than non-contract farming growers because they must follow production and management system that is recommended by the company. Moreover, contract farming growers had higher profit than non-contract farming growers because they can limit the production cost.

---

* Master of Science (Postharvest Technology), Faculty of School of Bioresources and Technology, King Mongkut's University of Technology Thonburi. 117 pages.